

REPUBLIKA MACEDONII PÓŁNOCNEJ
Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia:	25,71 tys. km ²	
ludność:	2,05 mln	
głowa państwa (prezydent):	Prezydent Stevo Pendarovski (21 kwietnia i 5 maja 2019 r. wybory prezydenckie)	
Premier	Zoran Zaev	od 30 sierpnia 2020r.
minister gospodarki	Kreshnik Bekteshi	od 30 sierpnia 2020r.
minister finansów	Fatmir Besimi	od 30 sierpnia 2020r.
wicepremier ds. gospodarczych	Fatmir Bitiki	od 30 sierpnia 2020r.
wicepremier ds. europejskich	Nikola Dimitrov	od 30 sierpnia 2020r.
minister spraw zagranicznych	Bujar Osmani	od 30 sierpnia 2020r.
ambasador Macedonii w Polsce	Vasil Panovski	od 30 sierpnia 2020r.
ambasador RP w Macedonii	Wojciech Tyciński	od 2018

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019 (p)	2020 (p)	2021 (p)
PKB (w mld USD)	10,9	11,1	11,3	12.70	12.51	14.41
PKB na 1 mieszkańca (USD)	5 223	5 350	5 245	6 000	6 000	6 000
PKB (wzrost w %)	2,4	2,9	3,0	3.6	-5.4	5.5
Deficyt budżetowy (% PKB)	-3,4	-2,9	-2,2	-2.8	-4.7	-3.8
Dług publiczny (% PKB)	39,6	40,6	42,5	50,2	50,4	50,6
Inflacja (w %)	1,1	1,4	1,2	0.8	0.9	1.3
Bezrobocie (w %)	24,7	23,5	20,8	20,6	20,2	17,8
Eksport towarów (mld USD)	5,3	5,5	6,0	7,18	6,2	6,9
Import towarów (mld USD)	6,8	7,0	9,0	9,47	7,9	8,6
Bezp. inwestycje zagr. w MK (%PKB)	3,5	2,3	-			
Inwestycje bezp. MK za granicą (w mln USD-skumulowane)	195	205	725	365	200	300

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

W dniu 8 września 1991 roku Macedonia - po przeprowadzonym referendum - stała się niepodległym państwem, a w dniu 17 listopada 1991 roku została uchwalona Konstytucja Republiki Macedonii. W momencie ogłoszenia niepodległości, macedońska gospodarka była częścią systemu gospodarczego byłej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii. Niepodległe państwo macedońskie otrzymało w spadku centralnie planowaną gospodarkę z bardzo małym, ale jednak istniejącym, sektorem prywatnym.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Od momentu uzyskania niepodległości, nieprzerwanie przeprowadzana jest transformacja gospodarcza oraz reformy mające na celu zbudowanie gospodarki opartej na kryteriach i normach stosowanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, z uwagi na fakt, że integracja euroatlantycka jest jednym z celów strategicznych tego kraju.

Bieżąca sytuacja gospodarcza Macedonii

W grudniu 2017 r. odbyły się wybory parlamentarne, po który w dniu 31 maja 2017 r. powstał nowy Rząd, z Premierem Zoranem Zaewem.

Kryzys polityczny z przełomu roku 2016 i 2017 spowodowały obniżenie zarówno tempa wzrostu, jak i jego prognozy na 2018 r.

W przyspieszonych wyborach parlamentarnych, które miały odbyć się 12 kwietnia 2020, ale ze względu na stan wyjątkowy z powodu pandemii, zostały przeprowadzone 15 lipca 2020 wygrał **Socjaldemokratyczny Związek Macedonii (SDMS) Zorana Zaewa, który** zdobył 36 proc. głosów, co zapewniło byłemu premierowi zwycięstwo wyborcze, nie wystarczyło jednak do samodzielnego rządzenia.

Po dwutygodniowych negocjacjach socjaldemokraci ogłosili powstanie koalicji z **Demokratycznym Związkiem na rzecz Integracji (BDI)**, największą albańską partią w Macedonii Północnej. Ugrupowanie BDI, któremu przewodzi **Ali Ahmeti**, wchodziło już w skład koalicji rządzącej z socjaldemokratami w latach 2017-2020. Socjaldemokraci wypracowali z Albańczykami umowę, według której premierem w nowym rządzie pozostanie Zoran Zaev. Sto dni przed następnymi wyborami (przewidywanymi na 2024 r.) odda on jednak stanowisko politykowi albańskiego pochodzenia, wskazanemu przez BDI. Będzie to pierwszy w historii kraju przypadek, gdy pozycję szefa rządu obejmie etniczny Albańczyk.

30 sierpnia 2020 r. parlament udzielił wotum zaufania nowemu rządowi, na którego czele stanął ponownie Zoran Zaev. Program nowego rządu jest kontynuacją dotychczasowych reform proeuropejskich.

Wzrost jest generowany głównie przez dwa sektory: budownictwo i przemysł, choć dynamika budownictwa jest już niższa niż w poprzednich latach. Do gry weszły dwa nowe sektory: usług finansowych oraz turystyki. Sektor finansowy działa w oparciu o kryteria rynkowe, ale turystyka rozwija się głównie ze wsparciem subsydiów rządowych (dla agencji turystycznych i przewoźników). W bieżącym roku motorem wzrostu pozostaną inwestycje publiczne oraz inwestycje zagraniczne generujące znaczny eksport.

Wzrostowi gospodarczemu towarzyszy deflacja spowodowana głównie spadkiem cen żywności oraz importowanych surowców energetycznych (spadek cen na rynkach światowych).

Wzrost gospodarczy przyczynia się do spadku stopy bezrobocia oraz do wzrostu wynagrodzeń. Najwyższy jej poziom odnotowano w 2005 r. (37,3%). Od tego czasu stopa bezrobocia spada i osiągnęła poziom 24% w 2016 r. Stopa bezrobocia jest najwyższa wśród ludzi młodych i choć systematycznie spada to pozostaje na bardzo wysokim poziomie około 46% w grupie 15-24 lata w 2016 r.

Z roku na rok wzrasta nierównowaga budżetowa. Deficyt budżetu centralnego w 2015 r. wynosił 3,5% PKB. W 2016 r. szacuje się, że było to 4%. Co istotne, deficyt budżetowy rośnie w tzw. dobrych latach, relatywnie wysokiego wzrostu gospodarczego, co oznacza że ma charakter procykliczny.

Wzrasta również dług publiczny. Na koniec 2015 r. osiągał poziom 37,9% PKB; szacuje się, że w 2016 r. dług wyniósł 39,0% PKB. Oznacza to, że w ciągu 6 lat dług publiczny wzrósł prawie dwukrotnie.

W 2016 roku motorem wzrostu pozostawały inwestycje publiczne (tj. projekty infrastrukturalne w kraju, zwłaszcza budowa autostrad) i popyt krajowy napędzany wzrostem zatrudnienia, płac w sektorze publicznym oraz emerytur. Dynamicznie rosnący eksport odzwierciedla lepszy popyt zagraniczny (poprawa sytuacji gospodarczej w UE) oraz wyższą aktywność macedońskich specjalnych stref ekonomicznych.

MINISTERSTWO ROZWOJU,
PRACY I TECHNOLOGII

30 października 2018 r. rząd przyjął zaktualizowaną wersję planu reform tzw. Plan 18, który jest odpowiedzią na warunki postawione w konkluzjach Rady. W ramach tego planu kontynuowano reformę służb specjalnych, wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Realizowano także strategię walki z przestępczością zorganizowaną i korupcją.

Kontynuowano cykl spotkań dla urzędników macedońskich w Brukseli wyjaśniających poszczególne rozdziały *acquis*.

Wg raportu Banku Światowego pandemia COVID-19 mocno uderzyła w Macedonię Północną restrykcjami, zakłóceniami łańcuchów dostaw i przedłużającą się, niekorzystną sytuacją epidemiologiczną, która głęboko pogrążyła gospodarkę tego kraju. W rezultacie kraj zmagą się z najgłębszą recesją od dwóch dekad, dotyczącą wszystkie sektory gospodarki, a według prognoz Banku Światowego przewiduje się spadek o 4,1% w 2020 r.

Dynamiczny wzrost o 3,6 procent w 2019 roku zatrzymał się i spadł do połowy 2020 roku w wyniku pandemii. W czerwcu wzrost wyniósł -6,4%, produkcja przemysłowa spadła o 16,1 % przy wzroście tylko w kilku obszarach. Handel, turystyka i transport, które szybko rosły w ostatnich latach, spadły o 12,3 procent - turystyka po prostu się zatrzymała. Spadek aktywności budowlanej w sektorze prywatnym został zamortyzowany inwestycjami w drogi, które pozytywnie wpłynęły na wzrost. Wzrost był silny zarówno w rolnictwie, jak i w ICT. Podatki netto spadły o 15,3 procent częściowo w wyniku zmniejszonej dyscypliny podatkowej. Nastąpił również gwałtowny spadek po stronie popytu, gdyż konsumpcja prywatna spadła o 5,6%, a inwestycje brutto o 11,3 mld%; eksport, z którego 80 proc. to inwestycje zagraniczne, spadł o 18,8 proc. Odpowiedni spadek importu złagodził presję na saldo handlu zagranicznego, które pozostało w dużej mierze niezmiennym w porównaniu do 2019 r. Oczekuje się, że produkcja przemysłowa nadal spadnie o około 9 procent.

Integracja Europejska

Macedonia jako pierwsza w regionie podpisała w 2001 r. *Umowę o Stabilizacji i Stowarzyszeniu* (SAA). Od grudnia 2005 r. ma status kandydata na członka UE. Od 2009 r. Komisja utrzymuje, że Macedonia wystarczająco spełnia kryteria polityczne i rekomenduje rozpoczęcie negocjacji. Mimo spełnienia wszystkich technicznych warunków i wydawanych regularnie od 2009 r. pozytywnych rekomendacji KE Macedonia Północna nie może otworzyć negocjacji akcesyjnych. Do 2018 r., gdy zawarto grecko-macedońskie porozumienie zakładające m.in. zmianę nazwy państwa na Macedonia Północna, sprzeciwiała się temu głównie Grecja. W kolejnych latach Francja uzależniała swoje poparcie dla kontynuowania polityki rozszerzenia od reformy metodologii negocjacji akcesyjnych, co nastąpiło w 2020 r.

W 2017 r. rząd macedoński rozpoczął działania na rzecz **poprawy stosunków z sąsiadami** – Grecją i Bułgarią (Traktat o przyjaźni, dobrym sąsiedztwie i współpracy między Macedonią a Bułgarią został podpisany 01.07.2017, a wszedł w życie 14 lutego 2018 r.). W dniu 12 czerwca 2018 r. władze Grecji i Macedonii doszły do porozumienia. Rząd w Skopje zgodził się, aby Macedonia stała się **Republiką Macedonii Północnej**. Macedoński parlament przegłosował 11 stycznia 2019 r. poprawkę do konstytucji, która zmienia nazwę państwa na Republikę Macedonii Północnej zgodnie z porozumieniem z sąsiednią Grecją.

30 marca 2020 r. Macedonia Północna stała się oficjalnie 30. członkiem Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO). Akcesja nastąpiła po 25 latach starań o członkostwo.

24 marca 2020 r. ministrowie spraw europejskich **udzielili politycznej zgody na rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z Albanią i Republiką Macedonii Północnej**. 25 marca konkluzje o rozszerzeniu oraz procesie stabilizacji i stowarzyszenia zostały formalnie przyjęte w procedurze pisemnej. 26 marca 2020 r. zatwierdzili je członkowie Rady Europejskiej.

Ze względu na sprzeciw Bułgarii Rada UE nie przyjęła w grudniu 2020 r. konkluzji dotyczących polityki rozszerzenia, w tym zaproponowanych przez Komisję Europejską ram negocjacyjnych z Macedonią Północną i Albanią. Uniemożliwiło to rozpoczęcie w 2020 roku rozmów akcesyjnych i organizację

MINISTERSTWO ROZWOJU,
PRACY I TECHNOLOGII

pierwszej międzyrządowej konferencji UE–Macedonia Północna, co należało do priorytetów prezydencji Niemiec w Radzie UE.

2. Polityka gospodarcza

Gospodarka Macedonii nie jest bardzo rozwinięta. Wydobywa się węgiel brunatny, rudy żelaza, chromu, cynku i ołowiu oraz antymonu. W przemyśle dominuje przetwórczość, która skoncentrowana jest w większych miastach (sektor: spożywczy, włókienniczy, metalurgiczny, chemiczny i drzewny). Rośnie udział sektora usług. Handel rozwija się stopniowo, wraz ze wzrostem zamożności obywateli. Udział w PKB: rolnictwo 11%, przemysł 18%, usługi 71%.

Przemysł

Przemysł wytwarza 18% wartości dodanej w gospodarce, jednak jego rola stopniowo maleje. Coraz większą rolę w gospodarce macedońskiej zaczynają odgrywać - kosztem przemysłu - usługi.

Produkcja przemysłowa ogółem rośnie w umiarkowanym tempie, ale branże do których trafiły inwestycje zagraniczne odnotowują ponadprzeciętne wzrosty. Po części jest to efekt inwestycji zagranicznych: produkcja części samochodowych wzrosła 3-krotnie, a wyposażenia transportowego 1,5-krotnie. Kolejne branże odnotowujące szybki wzrost to produkcja maszyn, wyrobów gumowych, farmaceutycznych, odzieżowa. Bardzo szybko rozwija się branża „górnictwo i kopalnictwo” za sprawą inwestycji Sasa (kopalnia ołowiu i cynku). Istotne jest to, że wzrost jest odnotowany w kilku branżach, co świadczy o stabilności obserwowanych trendów i pozwala oczekiwać podobnych stóp wzrostu w przyszłości.

Kryzys finansowy w największym stopniu wpłynął na kluczowy przemysł Macedonii tj. przemysł metalurgiczny i obróbki metali (głównie żelazo i stal), wskutek obniżenia popytu na rynkach zagranicznych. Branża odnotowała spadki produkcji i zysków.

Branżą w upadku jest „produkcja koksu i produktów pochodnych ropy naftowej”. Największą firmą w tej branży jest rafineria Okta należąca do greckiej firmy Hellenic Petroleum (należącej do kapitału rosyjskiego). Firma została sprywatyzowana w 1999 r. Obecnie nic nie produkuje. Oznacza to, że wszystkie paliwa w Macedonii pochodzą z importu. W najlepszych czasach Okta sprzedawała ponad 85% produkowanej benzyny do Kosowa.

Przemysł odzieżowy to tradycyjnie ważny sektor gospodarki. Najwięcej firm z tej branży jest zarejestrowanych w gminie Stip. Niemal cała produkcja jest eksportowana, przy czym firmy odzieżowe otrzymują z zagranicy zamówienia i wszystkie materiały, a eksportują gotowy produkt. Wartość dodana powstająca w tym sektorze jest mała, a silna konkurencja międzynarodowa sprawia, że firmy muszą utrzymywać niskie wynagrodzenia. Do tej pory nie powstały silne macedońskie marki. W przemyśle odzieżowym przed kryzysem było zatrudnionych ponad 50 tys. osób, z czego 1/3 straciła pracę w wyniku spadku zamówień zagranicznych.

W poprzednich latach motorem eksportu były produkcja metali i wyrobów odzieżowych (ponad 50% jego wartości). Wejście dużych inwestorów zagranicznych zmieniło strukturę eksportu. Obecnie 30% eksportu tworzą firmy z branży motoryzacyjnej w której kumulują się duże inwestycje zagraniczne (Johnson Matthey – katalizatory, Johnson Controls – wyposażenie elektryczne i tekstylne dla samochodów, Van Hool – autobusy, Kemet Electronics - kondensatory, Draxlmaier - kable).

Bez przeszkód rozwija się branża produkcji wyrobów tytoniowych.

Budownictwo

Budownictwo zatrudnia 7,2% pracujących, wytwarza ok. 6,8% wartości dodanej, pozostając motorem wzrostu gospodarczego, głównie dzięki realizowanym inwestycjom publicznym tj. projekt Skopje 2014 lub inwestycje drogowe. Dynamika wzrostu tej branży pozostanie wysoka głównie z powodu zaplanowanych inwestycji drogowych oraz innych inwestycji infrastrukturalnych finansowanych kredytami (gazyfikacja, pozostałe inwestycje w sektorze energetycznym).

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Rolnictwo

Rolnictwo zatrudnia 17,6% pracujących i wytwarza ok. 10% wartości dodanej. Zatrudnienie w rolnictwie maleje. W ostatnich latach sektor jest dofinansowany ogromnymi dotacjami z budżetu. Dotacje zwiększają dochody ludności wiejskiej i po raz pierwszy widać w statystykach oznaki wzrostu produktywności tego sektora. Pomimo ponawianych wysiłków nie udało się stworzyć rynku hurtowego produktów rolniczych (skup, przechowywanie i dystrybucja). W rezultacie Macedonia pozostaje importerem żywności osiągając deficyt w handlu zagranicznym artykułami żywnościowymi. Import artykułów żywnościowych jest niemal dwukrotnie wyższy od eksportu.

Sytuację rolnictwa pogarszają powtarzające się powodzie.

Handel zagraniczny

Wymiana handlowa wyniosła w 2019 r. 16,65 mld USD; w tym okresie eksport wyniósł 7,18 mld USD, a ilość importowanych towarów w wyniosła 9,477mld USD.

Macedonia ma deficyt w handlu zagranicznym. Utrzymujące się wysokie deficyty handlowe świadczą o tym że gospodarka jest nie jest zbyt konkurencyjna. Wyjątek stanowią inwestycje zagraniczne generujące wysoki eksport, ale w dużym stopniu bazujące na imporcie materiałów, technologii i know-how. Z rynku macedońskiego czerpią głównie tanią siłę roboczą. Pomimo sprzyjających warunków klimatycznych przez lata utrzymuje się deficyt w handlu żywnością.

Najważniejszymi partnerami handlowymi w eksporcie Macedonii są: Niemcy (48,7%), Serbia (8,5%), Bułgaria (4,9%), Belgia (3,3%), Włochy (2,7).

Najważniejszymi partnerami handlowymi w imporcie Macedonii są: Wielka Brytania (11,5%), Niemcy (11,4%), Grecja (8,1%), Chiny (5,8%)

Deficyt obrotów handlowych jest pokrywany napływem transferów, w znacznej części prywatnych (transfery od osób pracujących za granicą oraz wymiana gotówki z szarej strefy). Kryzys finansowy nie ograniczył tych transferów. Utrzymująca się wysoka emigracja zapewnia stały napływ transferów przyczyniając się do stabilności gospodarczej. Dodatkowym źródłem walut jest turystyka oraz zamiana oszczędności w walutach obcych trzymanych w domach na denary (efekt kryzysu w Grecji i odwrotu Macedończyków od przechowywania oszczędności w Euro).

Od 2007 r. Macedonia jest członkiem CEFTA.

Inwestycje zagraniczne

Inwestycje zagraniczne są priorytetem rządu macedońskiego. Macedonia realizuje program rządowego wsparcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Wykorzystywane są ulgi podatkowe, celne, bezpośrednie subsydia z budżetu (w wysokości od 100 tys. do 500 tys. Euro dla firm tworzących fabryki w specjalnych strefach ekonomicznych), budowana jest infrastruktura. Rząd zwraca uwagę na korzyści w postaci nowych miejsc pracy oraz zwiększonego eksportu. Zagraniczne firmy nie płacą podatków, ceł, składek na ubezpieczenia społeczne, wynagrodzenia pracowników są subsydiowane przez państwo, a otrzymują bezpłatną infrastrukturę, zezwolenia budowlane, szkolenia dla pracowników.

W latach 1997-2014 do Macedonii napłynęło ponad 5 mld Euro bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Najwięcej inwestycji pochodzi z Holandii, Austrii i Grecji. Pomimo ogromnych wysiłków administracyjnych i rozlicznych preferencji dla inwestorów zagranicznych poziom BIZ pozostaje dość skromny (średnio ok. 200 mln Euro rocznie w latach 2009-2014). W 2016 r. napłynęło ok. 140 mln Euro. Głównymi inwestorami były Austria i Węgry.

Pośród największych inwestorów zagranicznych obecnych na rynku macedońskim wskazać należy: Johnson Matthey (UK), Mobilkom Austria (Austria), EVN (Austria), Deutsche Telecom (Niemcy), Kromberg & Schubert (Niemcy), Dräxlmaier Group (Niemcy), Van Hool (Belgia), Societe Generale (Francja), Johnson Controls (USA), KEMET Corporation (USA), Grecki Bank Narodowy (Grecja), Hellenic Bottling Company S.A. (Grecja), QBE Insurance Group Limited (UK), Mittal Steel (Niderlandy), Duferco

MINISTERSTWO ROZWOJU,
PRACY I TECHNOLOGII

(Szwajcaria) i Titan Group (Grecja), Marquardt (Niemcy), Coficab (Tunezja), Mensan Otomotiv (Turcja), Endava (UK), Anthura (Niderlandy), Istem Medical (Turcja), ODW-Elektrik (Niemcy), Key Safety System (USA), Amphenol (USA), KPME (Ukraina), Teknohose (Włochy), Prodis (Rosja), Grishko (Rosja) oraz VPTEX (Niderlandy).

Najwięcej zainwestowano w produkcję pojazdów, metali, energii elektrycznej i budownictwo.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

- Umowa między Rządem RP a Rządem Macedońskim w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku (podpisana: 28 listopada 1996 r.)
- Umowa między Rządem RP a Rządem Macedońskim w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (podpisana: 28 listopada 1996 r.)
- Umowa między Rządem RP a Rządem Macedońskim o międzynarodowych przewozach drogowych (podpisana: 5 lutego 1998 r.)
- Umowa między RP a Republiką Macedonii o zabezpieczeniu społecznym (podpisana: 6 kwietnia 2006 r.)

4. Wymiana handlowa z Polską (mln EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019	Dynamika 2019 2018	2019	2020	Dynami ka 2020 2019
Eksport	61,7	71,6	123,1	110,4	114,9	104	114,9	110,8	96%
Import	33,9	71,2	128,1	192,8	261,8	139	261,9	285,9	109%
Obroty	95,6	142,8	251,2	303,2	376,7	126	376,8	396,8	105,3%
Saldo	27,8	0,4	- 5,0	-82,3	-146,9	-	- 146,94	-175,1	

Źródło: GUS

Macedonia Północna zajmuje 75 miejsce wśród partnerów handlowych Polski, biorąc pod uwagę obroty towarowe ogółem. Pod względem wartości polskiego eksportu – zajmuje 69 miejsce wśród partnerów handlowych Polski (udział w polskim eksporcie ogółem nierejestrowalny).

Wg poszczególnych sekcji CN w **polskim eksporcie do Macedonii Północnej** dominowały: tkaniny (6,4%), mięso i podroby drobiowe (5,6%), urządzenia klimatyzacyjne (3,3%), czekolada (2,4%), przetwory spożywcze (2,1%), części i akcesoria samochodów (1,9%)

Z kolei w **importie** dominowały: katalizatory na nośniku z metalami szlachetnymi (70,2%), rudy i koncentraty cynku (4,6%), tytoń nieprzetworzony (4,9%), meble (2%), kapusta, kalafior (1,5%), włókna szklane (1%), koszule męskie (0,9%).

Eksport do Macedonii był w 2020 r. na poziomie 110,8 mln EUR, co oznacza spadek o **4 punkty procentowe** w porównaniu z 2019 r. **Import z Macedonii zwiększył się o 9% i osiągnął wartość 285,9 mln EUR. Obroty handlowe w 2020r. wyniosły 396,8 mln EUR**, co oznacza, iż zwiększyły się o 5,3% w stosunku do 2019 r., w którym to wynosiły 376,8 mln EUR.

Struktura towarowa polskiego eksportu do Macedonii w 2020 r.

Jeśli chodzi o strukturę towarową polskiego eksportu do Macedonii w 2020 roku największy udział miały następujące grupy towarów:

- mięso i podroby drobiowe – 6%
- urządzenia klimatyzacyjne – 4,9%,
- cukier – 4,8%,

MINISTERSTWO ROZWOJU,
PRACY I TECHNOLOGII

- mięso wołowe - 3,1%,
- tkaniny – 2,5 %,
- tytoń – 2,5%.

Polska eksportuje przede wszystkim: mięso i podroby drobiowe, urządzenia klimatyzacyjne, cukier, mięso wołowe, tkaniny i tytoń

Struktura towarowa polskiego importu z Macedonii w 2020 r.

Analizując strukturę towarową importu macedońskich towarów do Polski w 2019 roku największy udział miały następujące grupy towarów:

- katalizatory na nośniku z metalami szlachetnymi - 63,5%,
- rudy i koncentraty cynku – 9,2%
- tytoń nieprzetworzony – 6,5%
- meble – 2,4%
- kapusta, kalafior – 2,1%,
- włókna szklane – 1%,
- koszule męskie – 0,9%.

Do dominujących towarów w imporcie z Macedonii należą: katalizatory, rudy i koncentraty cynku, tytoń, meble, warzywa (kapusta biała i czerwona, papryka, cebula), włókna szklane i odzież.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Inwestycje polskie w Macedonii są na dość niskim poziomie pod względem ich wartości, struktury i dynamiki. Skumulowana wartość inwestycji z Polski wynosiła na koniec 2019 r. 0,6 mln euro. Na koniec 2018r. było to 0,5 mln euro.

Główną polską inwestycją w Macedonii jest inwestycja firmy Arlen, która w 2006 r. zainwestowała ok. 0,5 mln euro w fabrykę nowoczesnej odzieży ochronnej i specjalistycznej w Delčevie (na wschodzie Macedonii), uzyskując w niej 50% udziałów. Fabryka ma powierzchnię 1600 m² i była pierwszą tak dużą inwestycją w tym mieście.

Kolejną inwestycją było wykupienie w styczniu 2010 r. firmy z branży IT Pexim Solutions - Skopje przez ASSECO South Eastern Europe, która jest członkiem polskiej grupy ASSECO.

Macedonia jest zainteresowana pozyskaniem inwestorów w wielu branżach. Do sektorów priorytetowych zalicza się: sektor energetyczny (w tym hydroelektrownie), sektor przetwórstwa spożywczego (produkcja win) oraz przemysł turystyczny.

Jeśli chodzi o inwestycje macedońskie w Polsce, to na koniec 2019 r. wg danych NBP wyniosły one 0,6 mln euro.

6. Dostęp do rynku

Zasady handlu pomiędzy państwami unijnymi i Macedonią uregulowano w Umowie o Stabilizacji i Stowarzyszeniu z UE (SAA) podpisanej w 2001 r. (weszła w życie w 2004 r.). Na mocy tej umowy Macedonia uzyskała pełen dostęp do rynku unijnego z wyjątkiem kilku produktów tj. mięso wieprzowe, ryby i wino. Macedonia przystąpiła na całkowite zniesienie ograniczeń ilościowych w dostępie do swojego rynku i stopniowe obniżanie cef.

W 2003 r. Macedonia przystąpiła do Światowej Organizacji Handlu (WTO), co również nałożyło obowiązek obniżki cef. Średnia stawka celna w 2008 r. wynosiła 9,78%.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Niektóre rodzaje działalności gospodarczej wymagają uzyskania zezwoleń. Informacje o koniecznych zezwoleniach można uzyskać w Centralnym Rejestrze przy rozpoczęciu procedury rejestrowania firmy.

7. Potencjalne dziedziny współpracy

Macedonia stanowi doskonałe miejsce do dokonywania dużych inwestycji zagranicznych – duzi inwestorzy uzyskują ogromne przywileje finansowe i opiekę administracyjną. Inną możliwością współpracy jest wejście na rynek dostawców dla obecnych już inwestorów zagranicznych. Dotyczy to głównie branży motoryzacyjnej w której działa największa liczba inwestorów zagranicznych.

Duże możliwości współpracy w istnieją w następujących sektorach:

- górnictwo: planuje się otwarcie nowych kopalni węgla brunatnego (Berovo, Delcevo, Resen);
- energetyka: rewitalizacja elektrowni w Osłomej, budowa systemu ogrzewania dla Bitoli, Mogily i Nowaci (możliwa formuła ppp), budowa elektrociepłowni w Mariowo (wraz z uruchomieniem kopalni węgla brunatnego), rekonstrukcja elektrociepłowni Negotino (przy uwzględnieniu możliwej zmiany na gaz);
- energia geotermalna: Macedonia ma ogromne zasoby geotermalne, które są niewykorzystywane. Przeszkodą rozwoju jest zarządzanie tymi zasobami przez przedsiębiorstwa komunalne, które nie mają potrzebnych kwalifikacji. W średnim okresie ten zasób z pewnością zostanie zagospodarowany poprawiając ofertę turystyczną;
- odnawialne źródła energii, np. wykorzystanie biomasy;
- eksploatacja zasobów mineralnych: planowane otwarcie 9 nowych kopalni.

Kolejnym możliwym obszarem współpracy gospodarczej jest wydobywanie metali szlachetnych. Macedonia ma znaczne zasoby metali rzadkich i istnieje możliwość ich eksploatacji.

W Macedonii funkcjonują 4 specjalne strefy ekonomiczne – dwie w Skopje oraz po jednej w Tetowie i Stipie (więcej informacji można znaleźć na stronie: <http://www.fez.gov.mk/>).

Niewykorzystanym w pełni obszarem są usługi. W najbliższym czasie będzie także zapotrzebowanie na doradztwo w sprawie wykorzystania środków unijnych ponieważ Macedonia, podobnie jak inne państwa, nie wykorzystuje w pełni przyznanych środków. Innym obszarem w którym konieczne będzie wsparcie jest doradztwo w sprawie problemów ekologicznych. W tym zakresie istnieje ogromna potrzeba wsparcia instytucji macedońskich.

8. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Macedonii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Macedonii Północnej

adres: Macedonia, Skopje, Dimitar Pandilov 2a , 1000

tel.: +3892 3248820

fax: +3892 3133057

e-mail: skopje.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona internetowa: www.skopje.msz.gov.pl

9. Placówka Macedonii Północnej w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Macedonii Północnej w Polsce

Siedziba: ul. Królowej Marysieńki 40, 02-954 Warszawa

Telefon: (22) 651 72 91

Telefon/Fax: (22) 651 72 92

E-mail: warsaw@mfa.gov.mk

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

luty 2021 r.